

Bundel – Commissievergadering Wijchen van 3 oktober 2024

- 1 Opening
6 minuten per fractie
15 minuten voor het college.
- 2 Mededelingen
- 3 Vaststellen agenda
- 4 Vaststellen lijst besluiten, adviezen en toezeggingen
Concept lijst besluiten adviezen en toezeggingen commissievergadering 12-9-2024
- 5 Vragenhalfuur
- 6 Mededelingen en vragen over verbonden partijen
De stukken onder dit agendapunt zijn bespreekstukken. Op bespreekstukken kunt u inspreken. Wilt u inspreken? Neem dan contact op met de griffie van de gemeente Wijchen. De griffie is bereikbaar via het e-mail adres griffie@wijchen.nl en via telefoonnummer 088 432 72 03.
- 7 Bespreekstukken
- 7.1 244650 Informatienota Evaluatie pilot "Licht waar nodig, donker waar mogelijk"
Dossier 5949 voorblad
244650 Informatienota Evaluatie pilot "Licht waar nodig, donker waar mogelijk"
Evaluatie reacties
Memo raad ontwikkelingen verlichtingsplan Donker waar mogelijk licht waar nodig
- 7.2 259427 Informatienota voor de gemeenteraad Global Goals Gemeente
Dossier 6167 voorblad
259427 Informatienota voor de gemeenteraad Global Goals Gemeente
- 8 Sluiting

Lijst besluiten, adviezen en toezeggingen commissievergadering Wijchen

Datum 12-09-2024
Tijd 19:30 - 23:35
Locatie Wijchen, Kasteel
Voorzitter Karin Hoogteijling

1 Opening

De voorzitter opent de vergadering.

2 Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

3 Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

4 Vaststellen lijst besluiten, adviezen en toezeggingen

De lijst besluiten, adviezen en toezeggingen wordt ongewijzigd vastgesteld.

5 Vragenhalfuur

Er zijn geen vragen voor het vragenhalfuur.

6 Mededelingen en vragen over verbonden partijen

Er zijn geen mededelingen of vragen over de verbonden partijen.

7 Bespreekstukken

7.1 237566 Beslisnota Kennisgeving en kredietaanvraag voortgang asielzoekerscentrum Wijchen

Toezegging wethouder Gerrits: Het college gaat de huurovereenkomst en de samenwerkingsovereenkomsten na ondertekening door het college ter inzage leggen voor de raad.

Toezegging wethouder Gerrits: Het college informeert de raad via de P&C cyclus over de voortgang en ontwikkelingen met betrekking tot het azc. Het onderwerp communicatie wordt hierin meegenomen.

Toezegging wethouder Gerrits: Het azc in Wijchen wordt geen aanmeldstraat.

Toezegging wethouder Gerrits: Het college informeert de raad over de verkeerssituatie en het toevoegen van groene afscheidingen rond het azc op een later moment.

Toezegging wethouder Gerrits: Het college komt met een voorstel voor de evaluatie van het azc.

PvdA, Kernachtig Wijchen en GroenLinks kondigen een motie aan. Het advies van de commissie is om dit raadsvoorstel te agenderen als besprekstuk voor de raadsvergadering van 26 september.

Naar aanleiding van de commissievergadering hebben de portefeuillehouders onderstaande informatie via de mail verstrekt aan de raads- en commissieleden:

"De fractie PvdA Wijchen stelde ons de vraag wat voor omwonenden de voordelen zijn van het bouwen van een azc in eigen beheer. Dit omdat na afloop van de commissievergadering bij omwonenden het beeld leefde dat het COA hier meer deskundig in is dan de gemeente. In overleg met de fractie sturen we ons antwoord aan u allen.

De kerntaak en deskundigheid van het COA ligt in de opvang en begeleiding van asielzoekers. Voor de bouw van opvanglocaties schakelen zij externe

partijen in. Het voordeel van bouwen in eigen beheer, is dat wij een directe lijn hebben met de aannemer(s) die met dit project aan de slag gaan. Wij zijn dan als gemeente opdrachtgever, kunnen bijsturen, en hebben daarmee meer regie op de uitvoering. Denk bijvoorbeeld aan de groene inrichting, de inpassing van het gebouw en de ontsluiting. Deze korte lijnen werken ook in het voordeel van de omwonenden. We blijven regelmatig met hen in overleg en kunnen hun input (waar nodig en waar mogelijk) rechtstreeks meenemen naar de aannemer(s). Als wij als gemeente opdrachtgever worden voor de bouw, kunnen we omwonenden ook op korte termijn duidelijkheid geven over de inrichting van het gebied. Als het COA het gebouw realiseert, moeten we afwachten wanneer en in welke vorm het COA dit oppakt.

Tijdens de commissievergadering op 12 september werd het COA in verband gebracht met onbetrouwbaarheid. Hier willen wij graag nog op reageren. We begrijpen dat dit beeld kan zijn ontstaan door het niet tijdig kunnen sluiten van tijdelijke opvanglocaties. Maar hierbij is vooral sprake van onmacht, want er is een structureel tekort aan opvangplekken. Als het gaat om financiële afspraken, en onderlinge samenwerking is onze ervaring dat het COA een constructieve en betrouwbare medeoverheid is waar we afspraken mee kunnen maken.”

7.2 237012 Beslisnota Participatie en cocreatie kader

Toezegging burgemeester Helmer-Englebert: Het college komt schriftelijk terug op de vraag of het participatie en cocreatie kader gedekt kan worden uit een verhoging van de OZB-belasting.

VVD overweegt met een motie of amendement te komen. Het advies van de commissie is om dit raadsvoorstel te agenderen als besprekstuk voor de raadsvergadering van 26 september.

7.3 228375 Beslisnota Grip op bewindvoering

Het CDA overweegt met een motie te komen. Het advies van de commissie is om dit raadsvoorstel te agenderen als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 26 september.

7.4 252358 Beslisnota Gelijheidsmonument/artikel 1 Kunstwerk

Het CDA overweegt met een motie of een amendement te komen. Het advies van de commissie is om dit raadsvoorstel te agenderen als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 26 september.

8 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 23:35 uur.

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	5949
Extern Zaak ID	Z/24/244650
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	3 oktober 2024
Agendapunt	7.1
Titel	244650 Informatienota Evaluatie pilot "Licht waar nodig, donker waar mogelijk"
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving – team Ruimtelijk beheer
Eigenaar	Vinke, Rino
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P2 Verkeer en vervoer
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Bijlagen
244650 Informatienota Evaluatie pilot "Licht waar nodig, donker waar mogelijk"
Evaluatie reacties
Memo raad ontwikkelingen verlichtingsplan Donker waar mogelijk licht waar nodig

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW openbaar Wijchen	4 juni 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	21 juni 2024
College BenW openbaar Wijchen	15 juli 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	30 augustus 2024
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	19 september 2024
Commissievergadering Wijchen	3 oktober 2024
Raad openbaar Wijchen	17 oktober 2024

Toelichting

Op 21 juni heeft uw college de evaluatie van de pilot "Licht waar nodig, donker waar mogelijk" aan de agendacommissie aangeboden. De agendacommissie heeft het voorstel met enkele vragen teruggegeven.

Bijgaand treft u de aangepaste informatinota aan. Geel gemarkeerd treft u de aanpassingen tov de oorspronkelijke nota aan.

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de evaluatie van de pilot Openbare Verlichting "Licht waar nodig, donker waar mogelijk"

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Evaluatie pilot "Licht waar nodig, donker waar mogelijk"

Datum: 16 juli 2024

Kernboodschap

Tijdens de raadsvergadering van 22 juni 2023 heeft uw raad het beleids- en beheerplan openbare verlichting vastgesteld. Vervolgens is in het najaar van 2023 een start gemaakt met de voorbereiding van een pilot. De wijken Saltshof, Veenhof en Hof van Hagevoort zijn gekozen om de pilot uit te voeren. De openbare verlichting is daar aan vervanging toe. De pilot liep in het eerste kwartaal van 2024. Bij deze notitie treft u de evaluatie aan van de pilot. We informeren u over de resultaten en de te nemen vervolgstappen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
22-06-2023	Z/23/121377 Beleid- en beheer openbare verlichting 2023 t/m 2030.

Toelichting

Op 22 juni 2023 heeft uw gemeenteraad het nieuwe beleids- en beheerplan openbare verlichting 2023-2030 vastgesteld. Na 10 jaar was het "oude" plan dringend aan een herijking toe. Niet alleen de ontwikkelingen rondom ledverlichting en dimmen gaven daartoe aanleiding. Vooral maatschappelijke ontwikkelingen en energie- en klimaatdoelstellingen dwingen ons om op een andere manier te kijken en om te gaan met vraagstukken rondom openbare verlichting.

De titel van het nieuwe beleidsplan 'Donker waar mogelijk, licht waar nodig' maakt dat ook duidelijk. Was voorheen de regel verlichten tenzij....., nu draaien we dat om en is het uitgangspunt niet verlichten tenzij

In het nieuwe plan verlaten we het uitgangspunt dat de openbare ruimte volop en optimaal verlicht moet zijn. De nieuwe doelstelling is, we verlichten alleen daar waar dat nodig is en op de gewenste tijdstippen.

Met andere woorden "Licht op maat". Daar waar het mogelijk is, is het donker!

Dit betekent in de praktijk dat we aan de hand van de plaatselijke omstandigheden bepalen waar en hoeveel verlichting er geplaatst wordt.

Vorbereiding Pilot

Na vaststelling van het beleids- en beheerplan Openbare Verlichting 2023-2030 is gestart met de voorbereidingen voor een pilot in de wijken Saltshof, Veenhof en Hof van Hagevoort. Voor deze pilot is een concept verlichtingsplan opgesteld. Dit concept verlichtingsplan betreft een uitvoeringsplan met aanpassing in de bestaande situatie conform de uitgangspunten, zoals opgenomen in het in 2023 vastgestelde beleidsplan. Het is een technische uitwerking van toe te passen armaturen, een herschikking van masten en mogelijk toe te passen alternatieven in genoemde wijken.

Belangrijk afwegingskader is dat de verkeersveiligheid niet in gevaar mag komen. In bochten en op kruisingen werd en wordt verlichting daarom gehandhaafd.

Met deze pilot is in de betreffende wijken ca. 40% van de verlichting als proef uitgezet. Dit percentage ligt boven het gemiddelde dat we denken gemeentebreed uit te kunnen zetten.

Uitgangspunt bij het opstellen van het verlichtingsplan is in eerste instantie niet het terugbrengen van het aantal lichtbronnen. Doel is alleen daar verlichten waar het nodig is en op de gewenste tijdstippen.

Er spelen veel factoren een rol en op iedere locatie moeten deze worden afgewogen. Voorbeelden:

1. De verkeersveiligheid mag niet in het gedrang komen.
2. In bochten en op kruisingen handhaven we de verlichting.
3. Er is gekeken naar de afstand tussen masten en het lichtniveau ter plaatse.
4. Er zijn straten waar meerdere masten uitgezet konden worden. Desondanks bleef er voldoende licht aanwezig.
5. Er zijn ook straten waar het uitzetten niet mogelijk was.
6. Er is gekeken naar hoogte van masten, breedte van wegen en het type weg.
7. Op de rotonde Kavelpad en het parkeerterrein bij Sportpark Woezik stellen we voor de afzonderlijke masten te vervangen door één of meer centrale masten met een aantal uithouders. Dit is in de pilot nog niet uitgevoerd, omdat dit planningstechnisch niet mogelijk was.
8. Soms is in woonwijken het verwijderen van verlichtingsbronnen de meest voor de hand liggende maatregel, omdat er dan nog voldoende verlichting overblijft.

In deze fase is (nog) niet gekeken welke alternatieven ingezet kunnen worden als er behoefte is aan deze alternatieven.

Informatie aan bewoners

Via een huis-aan-huis verspreide bewonersbrief zijn bewoners geïnformeerd over de plannen en het pilot. In totaal zijn circa 1.500 adressen aangeschreven. De brief gaf uitleg over de pilot en waarom een deel van de verlichting werd uitgezet. Ook via social media en de Wegwijs is hierover gecommuniceerd.

Met Team Communicatie is een projectpagina opgezet op de website van gemeente Wijchen (<https://www.wijchen.nl/projecten/verlichting>). Daar konden bewoners in de

periode 1 januari t/m 31 maart 2024 reacties achterlaten op het verlichtingsplan en de pilot.

Start in de wijken

Direct na de kerstperiode is een start gemaakt met het uitzetten van verlichting. Lichtmasten werden voorzien van een sticker, zodat bewoners wisten dat de mast niet kapot was, maar in het kader van de pilot was uitgezet.

In de startperiode van de pilot verliep niet alles vlekkeloos. Door een grote, hardnekkige netwerkstoring stonden veel meer lampen uit dan gepland. Alleen de netbeheerder kon dit probleem oplossen, wat een aantal weken duurde. Waar mogelijk hebben wij in eigen beheer storingen verholpen, waardoor sommige verlichting weer sneller geactiveerd kon worden.

Verwarring bij bewoners

De combinatie van de pilot en de netwerkstoring zorgde voor verwarring bij bewoners. Het was voor hen vaak niet meer duidelijk waarom een lichtbron niet meer werkte, welke keuzes gemaakt waren uit hoofde van de pilot en waarom er – bijvoorbeeld - op bepaalde kruispunten geen verlichting meer brandde, terwijl dat wel de bedoeling was. Deze gang van zaken heeft de pilot onder druk gezet.

Reacties

In totaal hebben ca. 325 inwoners een melding gedaan via de projectpagina op de website. De multi-melders (meerdere berichten van dezelfde respondent) zijn hierin niet meegenomen. Melders ontvingen via een automatische reply een bericht dat er binnen een week contact zou worden opgenomen. Dit is in een aantal gevallen helaas niet gebeurd.

Een aantal inwoners gaf aan zich onveilig te voelen nu het verlichtingsniveau lager is. Het gevoel van sociale onveiligheid verschilt per persoon en wordt zeer individueel gevoeld. Uit opgevraagde politiecijfers blijkt niet dat het ook daadwerkelijk onveiliger is sinds de start van de pilot. De gemeente wil echter zorgvuldig omgaan met gevoelens van onveiligheid. In het definitieve plan houden we hier zoveel mogelijk rekening mee.

Er zijn ook 22 positieve reacties op de pilot gekomen. Deze melders zijn blij geen lichthinder meer te hebben en/of vinden het heel goed dat er minder licht op straat komt vanwege duurzaamheid, milieu en het nachtelijke effect van verlichting op flora en fauna.

Tijdens de pilot zijn zowel de portefeuillehouder als betrokken ambtenaren een aantal keer het gesprek aangegaan met enkele bewoners die hier specifiek om hadden gevraagd. Zij hebben wel het plan mondeling kunnen toelichten, maar konden niet alle zorgen wegnemen.

Controles in de wijken

Toen de pilot enkele weken liep is de situatie in de wijk gecontroleerd. Daarbij is beoordeeld dat de proef verantwoord is. Het lichtniveau was duidelijk lager dan voor de pilot, maar het was zeker niet te donker. Op een aantal plaatsen is uit oogpunt van verkeersveiligheid of omdat iets meer licht wenselijk was, een enkele mast weer ingeschakeld.

Leefbaarheidsgroep Woezik (LBG)

Op 4 oktober 2023 vond een presentatie plaats voor alle leefbaarheidsgroepen in Wijchen over het nieuwe verlichtingsbeleid. Leefbaarheidsgroep Woezik was hiervoor ook uitgenodigd, maar was hierbij niet aanwezig.

Tijdens een telefoongesprek op 1 februari 2024 tussen de portefeuillehouder en de voorzitter van LBG Woezik heeft de portefeuillehouder de LBG uitgenodigd voor een overleg. De LBG ging niet op dit aanbod in. Zij wilde in eerste instantie alleen schriftelijk communiceren.

Uiteindelijk vond er op 8 april 2024 toch een gesprek met de LBG plaats. De LBG had een eigen plan gemaakt en dit ook breed met raadsleden gedeeld. De LBG heeft dit plan opgesteld op basis van de gevoelens uit de wijk. Aansluitend zijn partijen (gemeente en LBG) door Woezik gefietst. Daarbij zijn probleemsituaties en mogelijke oplossingen/aanpassingen besproken. Afgesproken is dat:

1. de gemeente het nieuwe gemeentelijke concept-verlichtingsplan met de LBG zal delen en bespreken
2. in een klein deel van de wijk de plannen worden ingevoerd om een goed beeld te krijgen van de effecten ervan

Bewonersvereniging Hof van Hagevoort

Op 16 mei 2024 vond een gesprek plaats met de bewonersvereniging Hof van Hagevoort. Deze bewonersvereniging vindt de proef geslaagd en ervaart geen problemen met minder verlichting. Vanuit deze wijk zijn ook weinig reacties ontvangen.

Wat hebben we geleerd

1. De startperiode van de pilot bleek achteraf niet heel gelukkig gekozen. Onder meer de netwerkstoringen zorgden voor een moeizame start van het project. Bij een vervolg is een proactieve aanpak met tussentijdse controles, regelmatig contact met bewoners en afstemming met de netwerkbeheerder essentieel.
2. Het verdient de voorkeur bij een vervolgproject te starten in september, waarna het kan doorlopen tot half januari.
3. Een goede communicatie met leefbaarheidsgroepen en bewoners is essentieel. Duidelijke en tijdige informatie die mensen op de hoogte brengt van gemaakte keuzes en aanpassingen in de verlichting van hun wijk, voorkomt problemen.
4. Reacties van bewoners en andere belanghebbenden verdienen bij vervolgtrajecten een snel antwoord (bijvoorbeeld binnen vijf werkdagen)
5. Inwoners konden via de website mastnummers doorgeven als er iets aan de hand was met de verlichting van een bepaalde mast. Dit gaf hier en daar problemen. Het was niet voor iedereen duidelijk welke informatie men kon aanleveren. Het verdient aandacht om bij vervolgstappen te bekijken of hiervoor een andere methodiek kan worden ingezet.
6. Een project als de verlichtingspilot legt een fors beslag op de capaciteit van de ambtelijke organisatie. Het is niet een project wat je 'er even bij doet'. Bij een volgend traject moet daarmee meer rekening worden gehouden.

Communicatie

De pilot heeft veel informatie opgeleverd. In lijn met de uitgangspunten en conform afspraken met uw raad stellen wij het (concept) verlichtingsplan bij. Dit plan delen en bespreken we met de LBG, voordat we starten met de uitrol. Via een huis-aan-huis te verspreiden brief informeren we bewoners over het definitieve plan. Op de website van de gemeente kan men op straatniveau zien wat er gaat veranderen.

Uitvoering en Vervolgstappen

Alle reacties zijn doorgenomen. Daarbij ga het om:

1. telefonische reacties
2. reacties van de Leefbaarheidsgroep Woezik
3. reacties vanuit mails

4. reacties die de LBG heeft verzameld

Op basis van deze input, gesprekken met bewoners en met de LBG wordt het verlichtingsplan verder geoptimaliseerd. Er wordt gekeken naar de hoogte van de mast, de locatie en de situatie. Uitgangspunt is en blijft zoals met uw raad op 22 juni 2023 is afgesproken "donker waar mogelijk, licht waar nodig".

Met de LBG is de afspraak dat alvorens we het bijgestelde plan uitrollen we dat eerst met hen bespreken. Daarna wordt in een klein deel van de wijk Woezik het nieuwe plan definitief doorgevoerd. Mogelijk reageren bewoners daar weer op. We beoordelen dan of en hoe we de reacties van inwoners kunnen verwerken. Uitgangspunt daarbij blijft de met uw raad geformuleerde doelstelling alleen daar verlichten waar het nodig is en op de gewenste tijdstippen.

Aansluitend wordt het verlichtingsplan in het resterende deel van Woezik uitgerold. Als blijkt dat de reactie resulteren in aanpassingen die afwijken van het vastgestelde beleid zullen wij uw raad daarover via de reguliere P&C cyclus informeren.

All *lessons learned* gaan we vervolgens aan de slag met het nieuwe verlichtingsplan voor de volgende wijk. We bespreken dat met de LBG en informeren de inwoners. Met de opgedane ervaringen van Woezik kan dan snel een start worden gemaakt met de uitrol van het plan.

Tevens zetten we alternatieven in op plekken waar licht beter vervangen kan worden door bijvoorbeeld een lichter wegdek, belijning en of wegreflectoren.

Met uw raad is in lijn met het amendement afgesproken dat na twee jaar het gerealiseerde verlichtingsplan geëvalueerd wordt.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Evaluatie pilot Openbare Verlichting

Licht waar nodig, donker waar mogelijk
mei 2024

Evaluatie pilot Openbare Verlichting

“Licht waar nodig, donker waar mogelijk”

Reacties

Op 1 januari is de pilot OVL “licht waar mogelijk, donker waar nodig” voor een periode van 3 maanden (1 jan t/m 31 maart) van start gegaan. Voor de pilot is een speciale website met meldingsformulier online gezet. Er zijn veel reacties binnen gekomen via deze speciale site. Maar ook via onze algemene website, de BuitenBeter app., de mail en telefonisch is er gereageerd. Via het meldingsformulier hebben we 435 reacties ontvangen. Daarvan hebben 115 melders meerdere keren een melding gedaan. Sec. houden we dan 320 verschillende melders over. Deze aantallen betreffen de reacties die bij het opstellen van deze evaluatie bekend zijn. In totaal hebben 1.500 huishoudens een brief ontvangen. Dit houdt in dat we een response hebben van bijna 22%.

Verreweg de meeste reacties komen uit Woezik. Met 22 positieve reacties (1,5%), ligt het percentage positieve reacties beduidend lager dan de negatieve reacties. Dat is ook gebruikelijk bij soortgelijke acties. Mogen we concluderen dat de mensen die niet gereageerd hebben het dan eens zijn met het plan? Nee vanzelfsprekend niet. Maar we gaan ook niet ervan uit dat ze allemaal negatief zijn.

De LBG Woezik heeft separaat ook een enquête gehouden. Deze enquête is afgenomen tijdens Woezik op Stelten. Ook deze reacties zijn overwegend negatief. Veel van die melders hadden zich overigens ook al via het webformulier bij ons gemeld.

LBG Woezik stelt zelf ook kritische vragen over het plan. Naast de inhoudelijk bezwaren zijn zij erg ontevreden over de wijze waarop er door de gemeente gecommuniceerd is rondom de pilot.

Cijfers politie

Vaak wordt genoemd dat het ontbreken van licht zorgt voor onveiligheid. Dit gevoel is zoals al aangegeven persoonlijk en verschilt per persoon. Het is niet persé leeftijd afhankelijk. De objectieve sociale veiligheid, dus aantal inbraken of ongelukken bijvoorbeeld, hebben we opgevraagd bij de politie.

In onderstaande tabel is dit weergegeven:

Jaartal	Aantal ongevallen	Aantal inbraken
2020	2	5
2021	5	8
2022	4	2
2023	4	0
2024	5*	0*

* t/m 16 mei 2024

Zoals te zien is, is het aantal inbraken niet toegenomen. Over het aantal geregistreerde ongelukken wordt aangegeven dat daar ook enkele ongelukken op de A326 in opgenomen is.

Aard van de reactie

De meeste reacties komen uit Saltshof. Enkele inwoners geven aan zich bang te voelen en niet meer de straat op te durven. Op hondenuitlaatplaatsen zou mens niet meer komen en men laat de hond weer langs de weg uit. Veruit de meeste reacties betreffen de mast voor de deur. Er zijn slecht twee reacties waar de melders concreet benoemen welke masten er wel weg mogen, maar de bewoner waar die mast dan staat geeft weer aan dat deze mast niet weg mag.

Er zijn een aantal meldingen over een onveilige situatie op basis van verkeersveiligheid. Dit betreft 23 meldingen. U treft deze locaties onderaan deze evaluatie aan. Deze locaties zijn eerder al beoordeeld en op een enkele plek is het licht daar al aangezet. De overige locaties zijn door ons beoordeeld als zijnde niet onveilig.

In de aangeleverde reacties van de LBG wordt verkeersveiligheid veel genoemd, maar echter geen concrete situaties. Het betreft vooral het gevoel van veiligheid en het gaat over de hele situatie in Woezik. Veel inwoners geven aan zich onveilig te voelen omdat er minder licht is.

Melders geven opvallend vaak aan dat de stoeptegels scheef of losliggen. Het is belangrijk om die te laten herstellen. Het kan niet zo zijn dat er verlichting aan moet staan omdat tegels losliggen. Een aantal melders geeft ook aan dat ze sensoren als goede oplossing zien.

Aangepast plan Woezik

Hoewel veel meldingen vooral een gevoel van subjectieve sociale veiligheid betreft, nemen we deze wel serieus. In het nieuwe (bijgestelde) plan gaat minder licht weg dan in de proef is uitgezet. Locaties waar bij de pilot te weinig licht bleek te zijn, zijn verwerkt in het aangepaste plan. We kiezen voor 6m masten in plaats van 4m masten zodat het licht beter op de weg verdeeld wordt. Daarnaast wordt zoveel mogelijk tegemoetgekomen aan verzoeken om licht op een uitgang van een brandgang/achterpad uit te laten komen. Dit op die locaties waar dat past en er geen masten verschoven voor hoeven te worden. Alle verlichting wordt gericht licht (koffer model) en geen rondstralend (kegel model) licht meer. De lichtkleur is 3000K zoals gebruikelijk in de gemeente en waarmee de kleurherkenning goed is. Er wordt gekozen voor een lensoptiek die breedstralend is en niet diepstralend.

Daarnaast wordt het licht op de hondenuitlaatplaatsen weer aangezet maar wel voorzien van een sensor. Het licht is alleen aan bij gebruik van de route. Het licht zal geen rondstralend licht meer zijn, maar gericht licht op het pad.

Zoals vastgelegd in het beleid wordt alles voorzien van een Telemanagementsysteem (TMS) zodat we het dimregime op afstand goed kunnen aanpassen en in geval van een calamiteit het lichtniveau omhoog gezet kan worden.

Het aangepaste plan wordt besproken met de LBG. We starten in een klein deel van de wijk met het aanpassen van de verlichting zodat men kan zien hoe het daadwerkelijk gaat worden.

Aangepast plan Hof van Hagevoort

Vanuit de wijk Hof van Hagevoort zijn weinig reacties ontvangen. In Hof van Hagevoort staat beduidend meer licht dan in Woezik. Er is overleg geweest met de bewonersvereniging en zij zijn positief over de proef. In de wijk Hof van Hagevoort ondergaat de verlichting dan ook geen wijzigingen ten opzichte van de proef. Het model van de verlichting is een koffer (plat model) waarmee gericht licht aanwezig is in plaats van rondstralende verlichting (kegel model).

Zoals vastgelegd in het beleid wordt alles voorzien van een Telemanagementsysteem (TMS) zodat we het dimregime op afstand goed kunnen aanpassen en in geval van een calamiteit het lichtniveau omhoog gezet kan worden.

Terugkoppeling inwoners

Na overleg met de LBG wordt het plan voor Woezik aangekondigd via een huis-aan-huisbrief. Daarin wordt verwezen naar de website van de gemeente waar het definitieve plan staat. Ook wordt in de brief aangegeven dat we starten in een klein aantal straten zodat inwoners in de praktijk kunnen zien wat de aanpassingen daadwerkelijk inhouden. Reacties op die aangepaste proef kunnen doorgegeven worden aan de gemeente. Afhankelijk van de aard van de reacties kan het plan voor de rest van de wijk nog eventueel bijgesteld worden.

Bijlage

Genoemde locaties waar de verkeersveiligheid in gevaar zou zijn:

- Donkerstraat drempel niet te zien moet net anders om aan/uit dan nu
- Splitsing Veenhof 25/23 mast (68707)
- Kavelpad 1e lantaarnpaal
- Saltshof 3616 in bocht
- Helmkruidstraat bij nummer 12
- 68755 zou bij verhoging staan
- 68777 staat in bocht
- Hoek Woeziksestraat/Saltshof 25e straat
- Egelpad mast 64353
- Mast 65280 bij afvalcontainers
- Saltshof 22e straat bejaardenwoningen 67849/67850
- Kruisingen met fietspaden masten 68417, 65950 en 68749
- Fietsroute Saltshof naar de sportvelden
- Kruising Holenbergseweg/Woeziksestraat
- 65970 zou op t-splisting staan
- 68819 zou op kruispunt staan
- 68755 Veenhof gevaarlijke locatie
- Saltshof bij 1314 voor is bocht en zou uit staan
- Toegangspad voetbalveld en gymzaal is uit 68403/68401/68404
- 68741 zou punt parkeerhaven niet meer zichtbaar zijn
- 67948 zou amsterdammertje niet meer zichtbaar zijn
- 68750/67817 zouden bij t-splitsing staan
- Randweg t.h.v. Hof van Hagevoort uit op fietspad geen zicht

MEMO**MEMO****MEMO****MEMO**

Aan: Leden van de gemeenteraad Wijchen
Van: Twan van Bronkhorst
Datum: 12 augustus 2024
Betreft: Pilot Openbare Verlichting in Veenhof, Saltshof en Hof van Hagevoort

Geachte raadsleden,

Het college heeft u middels informatienota (Z/24/244650) *Evaluatie pilot 'Licht waar nodig, donker waar mogelijk'* geïnformeerd over de pilot van het beleidsplan Openbare verlichting 2023 t/m 2030. Deze nota is naar u verzonden op 16 juli 2024. Deze pilot heeft plaatsgevonden in het eerste kwartaal van 2024.

In deze informatienota bespreken we de ervaringen die zijn opgedaan bij de openbare verlichtingspilot die in de wijken Saltshof, Veenhof en Hof van Hagevoort is uitgevoerd. In de evaluatie benoemen we ook de vervolgstappen ten aanzien van het nieuwe verlichtingsbeleidsplan. Helaas was het niet mogelijk deze informatienota nog voor de vakantieperiode naar u te versturen. De inhoud van de informatienota blijft onverminderd van belang voor een goede evaluatie van het Openbare Verlichtingsproject in het pilotgebied. Deze memo geldt als aanvulling op de informatienota en geeft een doorkijk naar een volgende stap in de uitvoering.

Wij geven u met deze memo graag inzicht in de stappen die recentelijk zijn gezet en de zaken die we de komende maanden nog gaan oppakken. Deze memo geldt als aanvulling op de informatienota en geeft een doorkijk naar een volgende stap in de uitvoering.

Het proces

Op basis van het *Beleidsplan 2023 t/m 2030 Donker waar mogelijk, licht waar nodig* is in het najaar van 2023 een concept-verlichtingsplan ontwikkeld voor de pilot-gebieden. Daarin staat in detail opgenomen welke verlichting aan of uit wordt gezet, waar sensoren worden geplaatst, etc. We zijn op 8 januari 2024 gestart met de pilot.

De Leefbaarheidsgroep Woezik heeft tijdens en na de pilot diverse zeer kritische brieven en mails naar de gemeente gestuurd en daar ook uw raad in meegenomen. Pogingen om daarover het gesprek aan te gaan hield de LBG tijdens de pilot in eerste instantie af.

Na de pilot is het concept verlichtingsplan aangepast aan de hand van tijdens de pilot (1e kwartaal 2024) opgedane ervaringen en opmerkingen van inwoners en na gesprekken met LBG Woezik.

Het aangepaste concept-verlichtingsplan is - alvorens te starten met de uitvoering - gedeeld met de Leefbaarheidsgroep Woezik (LBG).

Overleg met Leefbaarheidsgroep Woezik

1. Op 8 april jl. heeft er een eerste gesprek plaatsgevonden en is gezamenlijk buiten gekeken. De gemeente heeft tijdens deze ontmoeting het nieuwe beleid nader toegelicht. De LBG bleek fel tegen de plannen gekant en zag die absoluut niet zitten. Er is afgesproken dat er vervolgesprekken zouden volgen.
2. Op 10 juni vond opnieuw een gesprek plaats. Daarin is het eerste concept-verlichtingsplan besproken en hierna bijgesteld.
3. Na de laatste bijeenkomst op 1 juli bleek dat de LBG nog steeds bezwaren heeft tegen het aangepaste verlichtingsplan. Men wil daarin de nodige aanpassingen. Ook verwijt de LBG de gemeente manipulatief gedrag.
4. Voor donderdag 1 augustus stond een vervolg-overleg gepland. Op het laatste moment heeft de LBG aangegeven niet deel te willen nemen aan dit overleg. Enerzijds omdat één van de ambtenaren wegens vakantie niet aanwezig kon zijn. Anderzijds omdat zij haar opmerkingen over het plan onvoldoende beantwoord vond.
5. Ondanks de weigering van de LBG om op de afgesproken datum het overleg voort te zetten hebben wij besloten door te gaan met uitvoering van de plannen.
6. Wij delen dit op 13 augustus ook mee aan LBG Woezik. Dit in lijn met een brief die alle bewoners van Veenhof, Saltshof en Hof van Hagevoort krijgen. De brief zal op maandag 12 augustus 2024 worden verzonden.

Uitvoering verlichtingsplan is conform vastgesteld beleid

Het is van belang te vermelden dat het verlichtingsplan voor Veenhof, Saltshof en Hof van Hagevoort in overeenstemming is met het beleidsplan, zoals dit door uw raad is vastgesteld.

Op basis van de opgedane ervaringen zijn in de uitvoering wel wat aanpassingen gedaan. Dit conform de wensen en reacties van inwoners of op basis van voortschrijdend inzicht. Zo bleek dat inwoners het volledig doven van verlichting bij honden-uitlaatplaatsen als zeer onaangenaam ervoeren. Daarop is besloten om op deze locaties sensoren te plaatsen. Deze zorgen voor verlichting als er iemand op de honden-uitlaatplaatsen aanwezig is.

Ook plaatsen we soms wat hogere masten om zo een betere verdeling van het licht te krijgen, met minder masten dan oorspronkelijk het geval was.

Wat gaan we doen

- a. Wij informeren de inwoners van Veenhof, Saltshof en de Hof van Hagevoort via een huis-aan-huis-brief over de voortgang van het nieuwe verlichtingsplan en in te richten vier 'ervaringsstraten' (zie punt b.).
- b. Vanaf medio september richten wij vier straten in als zogenaamde 'ervaringsstraat'. Het gaat daarbij om de Woeziksestraat, Heuvelstraat en de 22^e en 32^e Saltshof. Inwoners kunnen daar (ongeveer vanaf begin oktober) ervaren hoe de straten straks worden verlicht en hoe dat aanvoelt.
- c. Gelijktijdig worden alle masten die nu zijn uitgeschakeld maar in het nieuwe plan gehandhaafd blijven en niet worden verplaatst of vervangen door hogere masten, weer ingeschakeld.

Heeft u vragen?

Mocht u vragen hebben, dan kunt u deze vanaf maandag 19 augustus richten aan: Francois Dreuning, OVL-beheerder, f.dreuning@drutenwijchen.nl

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	6167
Extern Zaak ID	Z/24/259427
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	3 oktober 2024
Agendapunt	7.2
Titel	259427 Informatienota voor de gemeenteraad Global Goals Gemeente
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten – team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Boon van Ostade, Luçan
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)

Bijlagen
259427 Informatienota voor de gemeenteraad Global Goals Gemeente

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW openbaar Wijchen	17 september 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	20 september 2024
Commissievergadering Wijchen	3 oktober 2024
Raad openbaar Wijchen	17 oktober 2024

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad van Wijchen besluit;

1. De bijgevoegde informatienota Wijchen Global Goals Gemeente voor kennisgeving aan te nemen.

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Wijchen Global Goals Gemeente

Collegedatum: 17 september 2024

Kernboodschap

Wijchen draagt bij de wereldwijde duurzaamheidsagenda. Daarmee sluiten we aan bij de ambities van de Global Goals. De gemeente Wijchen doet in deze informatienota een voorstel om de koppeling tussen het Strategisch Kompas en de Global Goals verder te versterken. De gemeenteraad heeft op die manier de mogelijkheid om integraal een afweging te maken bij de behandeling van de begroting 2025. Hierin omarmen we de leidende principes zoals opgesteld door de VNG in het programma GlobalGoals4Gemeent. Het voorstel sluit aan bij de koers van het Strategisch Kompas en de ambtelijke inzet daarop.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
28-09-2023	Global Goals Gemeente

Toelichting

Aanleiding

Eind 2022 stelde de gemeenteraad van Wijchen het Strategisch Kompas: Wijchen 2035 vast. Deze koers voor Wijchen is tot stand gekomen met veel input vanuit de samenleving in Wijchen. In het Strategisch Kompas is opgenomen: " Wijchen is al een Fairtrade gemeente, maar we willen ook een Global Goals gemeente worden. De 17 Global Goals zijn duurzame ontwikkeldoelen die in 2015 door alle lidstaten van de Verenigde Naties zijn aangenomen. Deze doelen vormen tot 2030 de wereldwijde duurzaamheidsagenda. Met dit Strategisch kompas zetten we goede stappen in die richting."

In 2023 heeft de gemeenteraad besloten

- Op termijn deel te nemen aan het programma Gemeenten4GlobalGoals.
- Het college te verzoeken in de begroting 2025 expliciet aan te geven wat de kosten zijn voor deelname aan Gemeenten4GlobalGoals, volgens de leidende principes van dit programma, voor de gemeente Wijchen.
- Hierover een beslispunt op te nemen in de beslisnota begroting 2025 zodat de raad een gedegen integrale afweging kan maken.

De gemeenteraad heeft daarbij tevens het signaal af gegeven niet slechts de vlag te

dragen, maar ook daadwerkelijk aan de slag te willen gaan met de leidende principes die horen bij het zijn van een Global Goals gemeente (Gemeenten4GlobalGoals).

In deze informatienota informeren wij de gemeenteraad over hoe de Gemeente Wijchen invulling zal geven aan het zijn van een Global Goals gemeente en welke middelen we daarvoor vragen beschikbaar te stellen aan de gemeenteraad. De gemeenteraad is dan in positie om deze integrale afweging te maken bij het vaststellen van de begroting 2025.

Global Goals Gemeente (Gemeenten4GlobalGoals)

Gemeenten4GlobalGoals is een netwerk vanuit de VNG, waarin het gemeenten oproept om de Global Goals for Sustainable Development (SDG's) van de Verenigde Naties te omarmen. Waar in dit document gesproken wordt over Global Goals gaat het dus over de SDG's. Het doel van het netwerk is om zo veel mogelijk gemeenten te ondersteunen en stimuleren in het werken met de Global Goals, om zo deze doelen te realiseren. Het staat gemeenten vrij om Global Goals gemeente te worden. Er zijn dan geen verplichte criteria, het gaat om het handelen in de geest van de doelen. Hoe gemeenten dit invullen staat ook vrij.

De VNG heeft als handreiking 10 principes geformuleerd op welke manier een gemeente invulling kan geven aan het zijn van een Global Goals gemeente.

10 principes

De gemeenteraad verwijst is haar besluit naar het aan de slag willen gaan met de principes die horen bij het zijn van een Global Goals gemeente. De aard van de principes lopen door elkaar heen. Een deel geeft een inhoudelijke koers, een deel zit in de uitvoering en een deel zit expliciet in bijvoorbeeld samenwerking. In dit voorstel naar de gemeenteraad zullen we deze principes allen ook verwerken,

1. Besef van verantwoordelijkheid voor 'lokaal én verder weg' en voor 'nu én later'
2. Maak uw bijdrage zichtbaar
3. Duurzaamheid en de Global Goals werken door in het hele beleid
4. (beleids)coherentie voor duurzame ontwikkeling
5. Verankering van de doelen in de gemeentelijke organisatie en kerntaken
6. Participatie van inwoners in besluitvorming
7. Ondersteuning van eigen inzet van inwoners, bedrijven en andere lokale actoren
8. Regionale en interbestuurlijke samenwerking voor duurzaamheid
9. Internationale relaties en samenwerking
10. We doen het samen

Global Goals in het Strategisch Kompas

In het Strategisch Kompas is expliciet opgenomen dat de gemeente Wijchen, na(ast) Fairtrade gemeente ook Global Goals gemeente wordt én dat met het Strategisch Kompas stappen in de goede richting zetten. Met de speerpunten en de ambities geformuleerd onder de speerpunten dragen we als gemeente Wijchen (al) bij aan de doelen zoals gesteld in de Global Goals.

Tijdens de behandeling van Global Goals in de gemeenteraad op 28 september 2023 is aangegeven dat de gemeente Wijchen al veel doet op het gebied van Global Goals. Tevens is aangegeven dat het moeilijk is om in te schatten wat een deelname aan Gemeente4GlobalGoals zal gaan kosten in geld en in capaciteit. Daarom kiest de gemeente Wijchen ervoor om met onze deelname aan GlobalGoals4Gemeente bij de speerpunten van het Strategisch Kompas te blijven en daar de Global Goals aan te koppelen. Op deze manier houden we als gemeente vast aan onze koers en zijn we ons binnen die koers bewust van hoe we dat op een zo toekomstbestendig mogelijke manier kunnen doen.

De koppeling van het Strategisch Kompas en de Global Goals sluit ook bij principes van de VNG; het bewustzijn van duurzaamheid en Global Goals die doorwerken in ons gehele beleid, de hieruit volgende coherentie voor duurzame ontwikkeling en als de eerste stap om zichtbaar te maken waar we mee bezig zijn als gemeente. Daarom willen we als gemeente Wijchen expliciet, gekoppeld aan het Strategisch Kompas met haar zes speerpunten, de Global Goals zichtbaar gaan maken en uitdragen.

Een eerste analyse op het Strategisch Kompas langs de Global Goals laat zien dat er veel raakvlakken zijn. In de eerdere inventarisatie werd deze conclusie ook getrokken. Toen stelde we dat op bepaalde Global Goals de gemeente geen leidende rol heeft. Deze Global Goals hebben we nu ook betrokken in het overzicht, omdat we wel degelijk een rol kunnen spelen. Onderstaand overzicht geeft handvatten om binnen bepaalde speerpunten op bepaalde Global Goals extra inzet te plegen. Het geeft ook mogelijkheden om op basis van een accent op een bepaald goal te kijken welke speerpunten daar allemaal raakvlakken mee hebben en via die invalshoek extra inzet te plegen.

Speerpunten in het Strategisch Kompas

Speerpunt 1: Voldoende woningen voor inwoners in elke levensfase

Global Goals waar we daarmee bij aansluiten

Speerpunt 2: Aantrekkelijke groene wijken en kernen, met goede voorzieningen en bereikbaarheid kernen

Speerpunt 3: Iedereen aan het werk. Bij het vestigen van bedrijven geldt kwaliteit boven kwantiteit

Speerpunt 4 Een sterke, gezonde en sociale samenleving, met oog voor mentale en fysieke gezondheid, preventie, maatwerk en zorg dichtbij huis.

Speerpunt 5: Energie neutrale en fossielvrije toekomst

Speerpunt 6 Krachtige samenwerking tussen gemeente(n), inwoners, ondernemers en partners

Voorstel Global Goals Gemeente Wijchen

1. De gemeente Wijchen meldt zich aan als Global Goals gemeente bij de VNG. Hiermee maken we kenbaar dat we in ons beleid en in onze strategie aansluiten bij de ambities van Global Goals.

2. De Global Goals worden integraal meegenomen in de monitoring van de speerpunten van het Strategisch Kompas. Hierdoor kunnen we concreet aansluiten bij acties die we als gemeente Wijchen in het kader van het Strategisch Kompas uitvoeren én zijn we ons bewust van mogelijke bijstelling of aanscherping van onze ambities zoals geformuleerd in het Strategisch Kompas.

3. *Het College van B&W van Wijchen stelt elk jaar (vanaf 2025) een plan op rondom een cluster van Global Goals waarop acties op georganiseerd worden binnen een bepaald thema.*

Deze acties kunnen betrekking hebben op een extra ambitie met betrekking tot die (cluster van) Global Goals, extra bewustzijn of extra inspanning. Voor het Strategisch Kompas is jaarlijks een bedrag ter beschikking gesteld om extra inzet te plegen, hieraan kunnen we de Global Goals koppelen. We stellen daarnaast voor een extra budget ter beschikking te stellen van €10.000 per jaar specifieke extra activiteiten te kunnen organiseren. Voorstel voor dit budget wordt opgenomen bij de behandeling van de begroting 2025 en heeft tevens een apart besispunt bij deze begroting zoals aangegeven bij de besluitvorming in de raad in 2023.

4. *De principes zoals hierboven gesteld zijn leidend voor de acties die de gemeente organiseert.*

Een belangrijk onderdeel van deze principes is de participatie met inwoners en ondernemers en hen ook te ondersteunen bij initiatieven. Een deel van het budget stellen we daar ook expliciet voor ter beschikking. Dit budget kan ingezet wordt bij initiatieven die passen bij de dat jaar vastgestelde cluster van Global Goals. Zo houden we focus, maar bieden we ook ruimte.

5. *We monitoren nieuwe inzichten en ontwikkelingen op het gebied van Global Goals en specifiek hoe we daar als gemeente aan bij kunnen dragen.*

We nemen in dat kader bestuurlijk en ambtelijk deel aan events van de Gemeenten4GlobalGoals campagne voor kennisuitwisseling. We laten ons inspireren en inspireren vervolgens onze inwoners en ondernemers. Om dit te kunnen faciliteren wordt een deel van het budget beschikbaar gesteld.

6. *We communiceren expliciet.*

Bij communicatie over acties uit het Strategisch Kompas kijken we ook of ze bijdragen aan de doelstellingen van Global Goals en waar mogelijk maken we dat zichtbaar door één of meerdere iconen.

7. *We doen dit samen met de inwoners en ondernemers*

De gemeente Wijchen is al Fairtrade Gemeente. Dit pakken we samen op met de stichting Fairtrade Wijchen. Deze samenwerking blijven we continueren en trekken we in gezamenlijkheid breder naar alle Global Goals. De stichting onderhoudt de contacten met andere Fairtrade en Global Goals ondernemingen in onze gemeente. Deze stichting speelt ook nu al een belangrijke rol in het Wijchense netwerk van inwoners, bedrijven en andere lokale actoren die zich al inspannen op het gebied van duurzame ontwikkeling. De kosten voor de inspanning van de stichting worden in een subsidieverband vastgelegd en zijn gedekt in het jaarlijks budget ten behoeve van Global Goals.

Budget

De beleidsmatige inspanningen zijn gekoppeld aan het Strategisch Kompas. Inspanningen daarop worden gedekt in het bestaande budget behorend bij de uitvoering van het Strategisch Kompas. Daarnaast zetten we in op extra activiteiten rondom de Global Goals zoals hierboven beschreven, waarbij we inzetten op betrokkenheid van

inwoners en ondernemers. Immers; alleen de vlag ophangen is niet voldoende. Het voorstel is om een jaarlijks budget vast te stellen van €10.000 waarin de bovenstaande 3 activiteiten gedekt worden. Deze worden inhoudelijk bewaakt door het jaarlijks door het College van B&W vastgestelde Global Goals Plan.

Doel	Inzet	Budget
Ontwikkeling van Wijchen als Global Goals Gemeente	Laten inspireren en anderen inspireren	€3.500
Initiatieven faciliteren	Initiatieven van inwoners en ondernemers faciliteren	€4.000
Global Goals Community ontwikkelen	Gezamenlijke inspanning met Fairtrade Wijchen in een vast te leggen subsidieverband	€2.500

Gevolgen

Dit voorstel is een uitwerking van het aansluiten van de gemeente Wijchen bij GlobalGoals4Gemeenten. De financiële gevolgen (€10.000, structureel, nieuw beleid) worden meegenomen bij de behandeling van de begroting 2025.

Communicatie

We communiceren expliciet over de inzet van de Gemeente Wijchen op Global Goals. We gaan hierover ook in gesprek met inwoners en ondernemers aan de hand van thema's die we bij de hand gaan pakken.

Uitvoering of Vervolgstappen

1. Vanaf 2025 stelt het College van B&W een jaarlijks plan op waarbinnen de focus wordt gelegd voor de jaar met betrekking tot de Global Goals.
2. We verbreden onze jarenlange samenwerking Fairtrade Wijchen naar de Global Goals en leggen dit ook vast in een subsidieverband.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.